

E-BOOKS

Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

Mirza Ghulam Ahmad

De zes parallelle stadia
van
fysieke en spirituele vervolmaking
in het
licht van de Heilige Koran

Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

**De zes parallelle stadia
van
fysieke en spirituele vervolmaking
in het
licht van de Heilige Koran**

Door Mirza Ghulam Ahmad
Stichter van de Ahmadiyya Beweging in de Islam

Vertaald door Reza Ghafoerkhan

Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

**De zes parallelle stadia van fysieke en spirituele vervolmaking
in het licht van de Heilige Koran**

Nederlandse vertaling op basis van de
Engelse vertaling door Kalamazad Mohammed:
*The six parallel stages of physical and spiritual perfection
in the light of the Holy Qur'an*
uit het supplement van *Barahin-i Ahmadiyyah*, deel 5

Vertaald door Reza Ghafoerkhan

© 2003 Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam
Postbus 73857
2507 AJ Den Haag
Keplerstraat 265
2562 VM Den Haag, Nederland
E-mail: uitgeverij@moslim.org
Website: www.moslim.org en www.moslim.nl

NUR 717

ISBN 90-5268-012-4

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Heilige Koran, 23: 1-24	2
De zes stadia van vervolmaking	3
Het eerste stadium	5
Het tweede stadium	11
Het derde stadium	16
Het vierde stadium	18
Het vijfde stadium	20
Het zesde en laatste stadium	25
Slot	30

Voorwoord

Hazrat Mirza Ghulam Ahmad, Stichter van de Ahmadiyya Beweging in de Islam, heeft bij het schrijven van een commentaar op de verzen 1-14 van hoofdstuk 23, *Al-Moe'minoen* (De Gelovigen) van de Heilige Koran, op heldere wijze het feit vastgesteld, dat Allah's woorden op opperste wijze verheven zijn boven die van Zijn dienaren. En op basis van deze uitmuntende uiteenzetting van de daarin vervatte geestelijke waarheden, daagt hij de tegenstanders van de Islam uit om uit enig bestaand geschrift of werk iets soortgelijks dat door de mens geproduceerd is sinds het begin der tijden, naar voren te brengen.

Hij geeft ook aan dat er zes stadia zijn die een menselijk wezen moet doorlopen voordat hij volmaaktheid kan bereiken, en dit geldt zowel lichamelijk als geestelijk. Vervolgens gaat hij verder door op basis van deze verzen te verhelderen, dat elk stadium in de lichamelijke ontwikkeling gekoppeld is aan een corresponderend geestelijk stadium.

Dit boekje bevat een vrije en enigszins verkorte vertaling van zijn exegese uit het supplement van *Barahin-i Ahmadiyyah*, deel 5, pagina's 32-84.

Voor het gemak van de lezer is op de volgende pagina de hier besproken verzen opgenomen.

De uitgever

Heilige Koran, 23:1–24

In naam van Allah, de Weldadige, de Genadige.

*Succesvol zijn de gelovigen,
Die nederig zijn in hun gebeden,
En die mijden wat ijdel is,
En die handelen omwille van zuiverheid,
En die hun seksuele begeerten bedwingen –
Behalve in de aanwezigheid van hun partners, of degenen die hun
rechterhanden bezitten, want hen treft waarlijk geen blaam,
Maar wie tracht dit te buiten te gaan, zij zijn overtreders –
En degenen die bewaarders zijn van wat hun is toevertrouwd en hun verbond,
En degenen die waken over hun gebeden.
Deze zijn de erfgenamen,
Die het Paradijs zullen erven. Daarin zullen zij verblijven.
En waarlijk hebben Wij de mens geschapen uit een extract van klei,
Vervolgens maken Wij hem tot een kleine levenskiem op een stevige
rustplaats,
Daarna maken Wij de levenskiem tot een klonter, dan maken wij de klonter
tot een vleesklomp, dan maken Wij (in) de vleesklomp beenderen, dan
bekleden Wij de beenderen met vlees, en dan doen Wij het groeien tot een
andere schepping. Gezegend dus zij Allah, de Beste der Scheppers!*

De zes stadia van vervolmaking

Hazrat Mirza Ghulam Ahmad schrijft het volgende:

“In vers 14 van hoofdstuk 23, *Dus Gezegend zij Allah – de Beste van alle scheppers*, vertelt Allah, de Meest Verhevene, ons dat de mens zes stadia van evolutie moet doorlopen om lichamelijke en geestelijke volmaaktheid te bereiken. Bijgevolg heeft Hij ons de zes afzonderlijke stadia gegeven, en de exacte gelijkens tussen de lichamelijke en de geestelijke ontwikkelingsstadia is zo wonderbaarlijk, dat sinds de schepping van de mens zijn verstand nimmer in staat is geweest dit subtiele punt van Goddelijke kennis te evenaren, en minder nog te overtreffen. En indien iemand aanspraak op het tegendeel mocht ma-ken, dan rust de bewijslast op hem om aan te tonen in welk boek dat door de mens geschreven is men zo'n zuivere en verheven filosofie kan aantreffen. Laat hem er echter aan denken dat dat een onmogelijke taak zal blijken te zijn.

Het wonder dat Allah, de Meest Hoge, in deze heilige verzen heeft beschreven, wordt dus glashelder naarmate Hij de diepe, verborgen relatie tussen het lichamelijke en geestelijke bestaan van de mens en hun parallelle toestanden van groei naar volmaaktheid duidelijk maakt. Hieruit zal het voor iedereen zichtbaar zijn, dat beide scheppingen – de lichamelijk en de geestelijk – het werk is van één hand, en dat is de Hand van Allah.”

Daarna vergelijkt hazrat Mirza ieder geestelijk stadium met zijn lichamelijke tegenhanger, zoals dit aangegeven staat aan het begin van hoofdstuk 23 van de Heilige Koran:

Vergelijking tussen de zes geestelijke en de zes lichamelijke stadia:

Zes geestelijke stadia

Stadium 1

Succesvol zijn de gelovigen, die nederig zijn in hun gebeden.

Stadium 2

En die mijden wat ijdel is.

Stadium 3

En die hun *zakah* (liefdadigheid) geven, of handelen omwille van zuiverheid.

Stadium 4

En die hun seksuele begeerten bezingen, behalve in de aanwezigheid van hun partners, of degenen in het bezit van hun rechterhanden, want hen treft waarlijk geen blaam. Maar wie tracht dit te buiten te gaan, zij zijn overtredders.

Stadium 5

En degenen die bewaarders zijn van wat hun is toevertrouwd en hun verbond.

Stadium 6

En degenen die waken over hun gebeden.

Zes lichamelijke stadia

Stadium 1

En waarlijk hebben Wij de mens geschapen uit een extract van klei. Vervolgens maken Wij hem tot een kleine levenskiem op een stevige rustplaats.

Stadium 2

Daarna maken Wij de levenskiem tot een klont.

Stadium 3

Dan maken wij de klont tot een vleesklomp.

Stadium 4

Dan maken Wij (in) de vleesklomp beenderen.

Stadium 5

Dan bekleden Wij de beenderen met vlees.

Stadium 6

En dan doen Wij het groeien tot een andere schepping. Gezegend dus zij Allah, de Beste der Scheppers!

Het eerste stadium

“Zoals ik eerder heb uitgelegd, wordt het eerste geestelijke stadium aangegeven in het vers, *Succesvol zijn de gelovigen, die nederig zijn in hun gebeden*. Dat wil zeggen, die gelovigen die het pad kiezen van nederigheid en deemoedigheid in hun gebeden en in hun *dzikr* (gedachtenis) aan Allah, en wiens harten smelten van zachtmoedigheid en wenen in hun gedachtenis aan Allah, zullen zeker verlossing bereiken.

Dit correspondeert met het eerste lichamelijke stadium van het menselijk wezen, zoals wordt gesteld in het vers, *Vervolgens maken Wij hem tot een kleine noetfah (levenskiem) op een stevige rustplaats*. Allah, de Meest Hoge, heeft dus de *noetfah* (levenskiem) bepaald als de eerste lichamelijke toestand van de menselijke gedaante. En het is vanzelfsprekend dat de levenskiem zo'n wonderbaarlijk zaadje is, dat het in microscopische vorm alle innerlijke en uiterlijke vermogens, eigenschappen en ledematen van het menselijk wezen bevat, en alle verfraaiingen die verwezenlijkt worden in het vijfde ontwikkelingsstadium, en welke vervolmaking en voltooiing tot volle bloei komen in het zesde stadium.¹

Wij moeten hierbij in gedachten houden dat de levenskiem de meest tere en gevoelige van alle toestanden in de groei is, omdat die net als een zaadje is dat nog niet in de grond is geplaatst, of als een zaaddruppel die zich nog niet heeft verbonden met de baarmoeder. Het is zeer wel mogelijk dat het in het lichaam vernietigd raakt, net zoals een zaadje dat op een steenachtige grond wordt gezaaid vaak verloren gaat. Misschien bevat het ook een inherent gebrek, en is het niet in staat zich te ontwikkelen, en bezit het derhalve niet de mogelijkheid om door de baarmoeder te worden aangetrokken. Het kan aldus de vorm aannemen van een levenloos persoon, die zich niet kan bewegen, net zoals een verrot zaadje geen voedingsstoffen kan verkrijgen, hoe vruchtbaar de aarde ook moge zijn. Soms kan de levenskiem ook vanwege andere ziekten, die niet hoeven te worden opgesomd, zich niet met de baarmoeder verbinden, en blijft het zich buiten haar inherente aantrekkingskracht bevinden, net zoals een zaadje soms vertrapt wordt of opgegeten door vogels of op een andere wijze vernietigd wordt.

¹ Deze stadia verwijzen naar die, welke zojuist zijn genoemd. Het vijfde stadium is dat waarin de Schepper de menselijke gedaante voltooit en zuivert in de buik van de moeder en de beenderen bekleedt met een prachtige bekleding van vlees. Het zesde stadium is dat waarin leven in de menselijke vorm geblazen wordt. Zoals reeds is gezegd, is de eerste stap in de lichamelijke opstijging van de mens die van nederigheid, deemoed, smeking en zachtmoedigheid. In werkelijkheid belichaamt dit stadium in microscopische vorm alle kwaliteiten die later duidelijk naar buiten zullen treden in het geestelijke leven van de mens.

Met andere woorden, hij moet binnen in zijn ziel de gevoelens van zachtmoedigheid en teerheid van het hart creëren, en een gevoel van smachten, rusteloosheid en ongerustheid beleven ten aanzien van de Almachtige, tezamen met een toestand van diepe vrees voor Hem wanneer hij zich in onderwerping neerbuigt overeenkomstig het vers: *Succesvol zijn de gelovigen, die nederig zijn in hun gebeden.*

Deze toestand van nederigheid is de eerste stap in de voorbereiding van de geestelijke ontwikkeling van de mens, het is het eerste zaadje dat geplant moet worden in de aarde van de liefde en *'oeboedijah* (dienstbaarheid) jegens Allah. Het bevat in embryonale vorm alle talenten en vermogens, ledematen, vormen, schoonheid en elegantie, kenmerken en geestelijke voortreffelijkheden, die in de vijfde en zesde stadia tot rijpheid komen, en hun prachtige en bekoorlijke verschijning tentoonspreiden. En omdat het, net als de levenskiem, slechts de eerste geestelijke fase van de mens is, is het in het Koranische vers vastgelegd als de eerste geestelijke stap, die in rechtstreeks verband staat met de levenskiem. Met andere woorden, zij die diep peinen over de Heilige Koran zullen te weten komen, dat nederigheid in het gebed als een levenskiem is voor geestelijke ontwikkeling, en dat het net als de stoffelijke levenskiem in miniatuur- en latente vorm alle vermogens en eigenschappen en verfraaiingen van de geestelijk volmaakte mens bevat. En net zoals de levenskiem zich in een onzekere toestand bevindt zolang het zich nog niet met de baarmoeder heeft verbonden, is ook dit eerste stadium van het geestelijke wezen, t.w. de toestand van nederigheid, in constant gevaar, tenzij het een band ontwikkelt met Allah, de *Rahim* (Genadige).

Wij moeten eraan denken dat wanneer Allah's genade rechtstreeks uit Hem vloeit zonder enige bemiddelende tussenkomst, dit het gevolg is van Zijn eigenschap *Rahmanijjah* (zegeningen zonder inspanning van de kant van de mens), zoals men kan zien via alles wat Hij in de hemelen en de aarde gratis voor de mens heeft geschapen, en zelfs via de schepping van de mens zelf. Dit alles komt voort uit de *Rahmanijjah* (pure gratie) van Allah.

Echter, wanneer er welke zegening dan ook wordt geschonken vanwege een bepaalde handeling van de kant van de mens, of vanwege zijn dienstbetoon, inspanning en geestelijke discipline, dan is dit het gevolg van Allah's eigenschap *Rahimijjah* (beloning als gevolg van inspanning). Dit is het gebruik van Allah geweest sinds de schepping van Adam (v.z.m.h.). Derhalve, wanneer de mens nederigheid aanwendt in zijn gebeden en in zijn *dzikr* (gedachtenis aan Allah), dan komt hij in aanmerking de *Rahimijjah* van Allah te ontvangen.

Het belangrijkste verschil tussen de *noetfah* (levenskiem) en de eerste stap in geestelijke ontwikkeling, t.w. nederigheid, is dus dat de eerste de baarmoeder van de moeder nodig heeft, terwijl de tweede afhankelijk is van Allah's *Rahimiyyah*. En net zoals de levenskiem vernietigd wordt, soms zelfs voordat het zich aan de baarmoeder kan vasthechten, zo gaat ook nederigheid, die de geestelijke begintoestand is, soms verloren zelfs voordat

het een band kan vormen met Allah, de *Rahim* (Genadige). Bijvoorbeeld, er zijn vele mensen in dit eerste stadium, die wenen tijdens hun *salah* (gebed), en tekenen vertonen van extase, en krijzen, en allerlei soorten van doldaas gedrag laten zien in hun ogenschijnlijke liefde voor Allah, en die verschillende vormen en toestanden van liefde aannemen. Niettemin, omdat zij geen band hebben gesmeed met de Bron van alle zegeningen, t.w. de God Die de *Rahim* is, en zij zich niets van Zijn bijzondere pracht hebben eigen-gemaakt, hebben al hun gewezen en hartverscheurendheid en vertoon van nederigheid geen inhoud. Heel vaak glijden zij dermate af van rechtschapenheid, dat zij uiteindelijk erger worden dan hoe zij voorheen waren.

In dit verband zijn er ontelbare mensen die tijdens hun leven inderdaad iets van de vreugde en genot van nederigheid in hun *salah* (gebed) en in hun *dhikr* (gedachtenis aan Allah) beleven, en zelfs huilen en zo nu en dan extatische geestdrift vertonen. En toch overvalt hen een dusdanige vloek, dat zij plotseling ten prooi vallen aan egoïstische verlangens, en zij verliezen alles in hun najagen van hun buitensporige verlangen en onweerstaanbare begeerte voor het leven van deze wereld. Er zijn ook vele onwetenden die nederigheid en religieus enthousiasme ervaren, en die zich voor enkele dagen overgeven aan gehuil en geweeklaag en vervolgens de gedachte koesteren dat zij zo geestelijk verheven zijn geworden, dat zij het domein zijn binnengetrepen van de heiligen – nl. de *ghauth's*, de *qoetb's* of de *abdal* – van de Islam. Nee, zij bedriegen zelfs zichzelf met de illusie dat zij een vereniging met de Almachtige hebben bewerkstelligd. Het is een reden tot droefheid dat teveel verdwaald zijn in deze ijdele verwaandheden.

Nogmaals, wij moeten ons altijd bewust zijn van het feit dat het eerste stadium van het geestelijk bestaan voortijdig afgebroken kan worden door vele onvoorziene gebeurtenissen, zoals dit het geval is bij de stoffelijke *noetfah* (levenskiem). Bijvoorbeeld, in deze toestand van nederigheid kan er een zweem van polytheïsme aanwezig zijn, of een mengeling van nieuwigheid, of een verontreiniging van ijdelheden. Bijvoorbeeld, egoïstische verlangens of lage en onreine begeerten dreigen altijd uit te breken, of verachtelijke suggesties kunnen het hart bestormen, of ijdele, wereldse verlangens kunnen iemands nederigheid incapabel maken om zich aan de genade van Allah vast te klemmen, net zoals een gebrekkige levenskiem zich niet met de baarmoeder kan verbinden. Het is om deze reden dat de nederigheid van de hindoe *jogi's* (asceten) of de deemoedigheid van de christelijke priesters van geen enkele waarde kan zijn, en zelfs indien het branden en smelten van hun harten zo'n hoogte mocht bereiken, dat de huid van hun botten wordt afgestroopt, dan zal de genade van Allah zich niet tot hen uitstrekken. Dit is omdat hun toestand van nederigheid aan een natuurlijk gebrek lijdt.

Evenzo is dit het geval bij die meesters van nieuwigheden in de Islam, de *faqirs* (religieuze bedelbroeders), die de leringen van de Heilige Koran verlaten, en zich toeleggen op talloze verschillende vormen van

nieuwigheden, zelfs tot het van zichzelf schaamteloos overgeven aan drugs, bedwelmende middelen en verschillende andere soorten van immoraliteit en overtredingen. Dit komt omdat zich tussen hun toestand en Allah's genade een brede kloof bevindt. In plaats daarvan zijn al deze nieuwigheden in Allah's ogen afschuwelijke zaken, en ondanks hun uitingen van extase, geestvervoering, poëtische voordrachten, dolheid, etc., zijn zij in werkelijkheid beroofd van de genade van Allah, en lijken zij op een levenskiem die verteerd wordt door de ziekte syfilis of lepra, en die het vermogen mist om zich aan de baarmoeder vast te hechten.

Het kan dus gebeuren dat een bepaalde persoon in zijn *salah* (gebed) en zijn *dhikr* (gedachtenis aan Allah) gevoelens van nederigheid en het branden en lijden van het hart ervaart, en zich overgeeft aan gehuil en geweeklaag, maar deze zijn geen betrouwbare garanties dat zo'n persoon een band met Allah heeft gevormd.² Het is mogelijk dat al deze omstandigheden aanwezig kunnen zijn bij een individu, en dat hij zich toch niet dicht bij Allah bevindt. Een duidelijk bewijs hiervan is dat vele mensen therapie- en adviesessies, of regelmatige preken en herdenkingsbijeenkomsten bijwonen. Sommigen huilen zelfs overvloedig tijdens hun *salah* en hun *dhikr*, en vertonen tekenen van uitzinnige geestdrift, schreeuwen luid en laten tekenen van smart zien. De tranen stromen als een vloed over hun wangen maar toch gaan deze tranen niet verder dan de mond. Zij horen slechts iets en alsof op commando barsten zij in tranen uit. Maar ondanks dit alles kunnen zij niet ophouden met ijdelheden en volharden zij in een hoop ijdele gesprekken, nutteloze werken en praalzuchtig vertoon. Dit bewijst duidelijk dat zij geen band hebben met Allah, en dat er vrees noch ontzag voor Hem bestaat in hun harten.

Het is dus inderdaad een echte reden tot verwondering, dat zulke vervuilde zielen toch een toestand van nederigheid en lijden van het hart kunnen ervaren. Maar er zit een diepe les in dit alles. De les is dat nederigheid op zich en gehuil en geweeklaag die niet verstoken zijn van ijdelheden geen zaken zijn om trots op te zijn, noch vormen zij tekenen van nabijheid tot Allah.

² De eerste toestand van nederigheid en zachtheid van het hart kan gepaard gaan met een heleboel ijdele zaken. Bijvoorbeeld, de gewoonte om te huilen is bij een kind aanwezig, en aangezien hij voor alles bang is, toont hij nederigheid en deemoedigheid. Niettemin vormen de kinderjaren de tijd waarin de mens zich op natuurlijke wijze bezig houdt met allerlei opzichtige activiteiten, en meer dan wat dan ook ontleent hij grote vreugde aan zinloze woorden en handelingen, en velen scheppen behagen in opvallend vertoon, opschepperig gesprong en gepronk in die mate dat hij zich tijdens die verrichtingen vaak kan bezeren. Het is dus duidelijk dat de mens tijdens de levensreis zich van nature als eerste aangetrokken voelt door egoïstische bezigheden, en indien hij zich niet succesvol door dit stadium heenslaat, dan kan hij niet verdergaan naar het volgende stadium. De eerste natuurlijke trede in de beklimming van de ladder van kindertijd naar puberteit is dus het vermijden van ijdelheden. Dit bewijst het punt dat via natuurlijke beschikking de eerste gehechtheid van de mens die aan ijdele zaken is.

Ik ben er met mijn eigen ogen getuige van geweest, dat vele *faqirs* en zelfs vele andere mensen, die na een treurig gedicht te hebben gelezen, een zielige scène te hebben aanschouwd, of een droevig verhaal te hebben gehoord, ogenblikkelijk bemerken dat hun ogen overvloedige tranen vloeien. Net zoals de wolken soms tijdens het regenseizoen hun grote en zware druppels zo snel neer laten vallen, dat degenen die buiten slapen niet voldoende tijd hebben om hun matrassen op te pakken en naar binnen te vluchten om aan de stortbui te ontkomen.

Ik presenteer echt bewijzen vanuit persoonlijke ervaring, waarbij ik gemerkt heb dat vele van deze mensen grote bedriegers zijn. Zij zijn lagere schepselen van de aarde dan meeste anderen. Ik heb ook ontdekt dat velen zulke slechte en oneerlijke karakters en zo'n kwaadaardigheid bezitten, dat wanneer ik hun gewoonte zie van wenen en jammeren en hun vals vertoon van nederigheid en deemoedigheid, dan walg ik zozeer dat ik tegenzin ervaar en een soort van haat voel, die mij ervan weerhoudt soortgelijke zachtheid en lijden van het hart te tonen tijdens zulke samenkomsten.

Het is waar dat er een tijd was toen deze onvervalste tekenen waren van de rechtschappen dienaren van de Almachtige, maar tegenwoordig zijn de camouflages van vele oplichters en charlatans. Dit zijn bijvoorbeeld enkele van hun eigenaardige kenmerken: groene kleding, lang haar, de *tasbih* (rozenkrans) altijd in de hand aanwezig, een constante tranenvloed, een voortdurende beweging van de lippen alsof de tong continu bezig is met het gedenken van Allah, tezamen met een collectie van andere nieuwigheden. In feite verraden zij door deze tekenen hun innerlijke armoede en gebrek (alsof deze onbetwistbare tekenen van spiritualiteit zijn), maar hun harten zijn melaats en zijn verstoken van de liefde van Allah, behalve als Allah het behaagt, want ik maak in dit werk een onderscheid tussen hen wiens handelingen ontspringen uit enthousiasme en oprechtheid, en hen die zich overgeven aan vertoon en louter schijnbelijdenis.

Hoe het ook zij, het is een feit dat geweent en gejammer, nederigheid en ootmoedigheid niet noodzakelijkerwijs vaststaande tekenen zijn van rechtschapenheid in mensen. Maar ze zijn in feite aangeboren instincten die binnen in de mens huizen, en zich gelegen of ongelegen kunnen laten gelden, of met andere woorden, bij regen of zonneschijn. Bijvoorbeeld, zeer vaak kan een persoon een fictief werk lezen en weet hij heel goed dat het een fictief verhaal is (zoals een roman), maar toch verliest hij de controle over zijn emoties wanneer hij aankomt bij een bepaald droevig gedeelte van het verhaal, en onwillekeurig beginnen er ongeremd tranen te stromen uit zijn ogen. Dusdanig is de krachtige invloed van een aandoenlijk verhaal, dat iemand vaak een triest verhaal begint te vertellen en in de loop daarvan aankomt bij een zeer droevige gebeurtenis. Nu bemerkt hij bij zichzelf dat zijn ogen vol tranen staan en de tranen gutsen uit zijn ogen en hij begint een soort van zoet genot te smaken, hetgeen een essentieel onderdeel vormt van wenen. En dit alles gebeurt hoewel hij zich volledig van bewust is dat de

oorzaak van zijn tranen onecht is, daar het ontleend is aan een denkbeeldig verhaal.

Derhalve rijst de vraag: Wat is er de reden van dat dit gebeurt? De reden is dat de inherente eigenschap die in de mens bestaat van zachtheid van het hart, van wenen en huilen, niet afhankelijk is van een valse of een echte oorzaak, maar dat in plaats daarvan wanneer er dusdanige omstandigheden in het leven worden geroepen die deze latente en inherente eigenschap opwekken, dan wordt dat instinct onwillekeurig in werking gesteld, en bijgevolg wordt het individu overvallen door een gevoel van vreugde en vervoering, ongeacht of hij een gelovige is of een ongelovige. Dit is de reden waarom u in bijeenkomsten die *haram* (d.w.z. onwettige) zijn die wemelen van allerlei nieuwigheden, onbeheerste mensen zult aantreffen, paraderend in de kledij van *faqirs*, die beginnen te dansen en gevoelens van geestdrift vertonen, en die huilen en kriesen wanneer zij de voordracht van gedichten, of de snaren van de *sarod* (een muziekinstrument) horen, en die de hele tijd genot ontlenen aan hun dolle inspanningen en zichzelf misleiden met het geloof dat zij Allah hebben gevonden. Maar dat genot staat gelijk aan het genot dat een overspelige man beleeft met een overspelige vrouw.

Het tweede stadium

Het tweede geestelijke stadium wordt aangegeven in het vers, *En degenen die mijden wat ijdel is*. Dat wil zeggen, degenen die alle ledig gepraat, werken, handelingen, bijeenkomsten, vrienden en relaties die aanleiding geven tot ijdelheden, schuwen. Dit correspondeert met het tweede lichamelijke stadium, dat 'alaq (klonter) wordt genoemd in het vers, *Daarna maken Wij de noefah (levenskiem) tot een 'alaq (klonter)*, d.w.z. 'Wij beschermden het tegen vernietiging en nutteloos worden, en deden het aangetrokken worden tot de baarmoeder en zich daaraan vasthechten.'

Hiervoor bevond het zich in een onduidelijke toestand, onzeker of het getransformeerd zou worden in een menselijk wezen, of verloren zou gaan. Echter, na zich aan de baarmoeder te hebben vastgehecht, heeft het zich in een toestand van veiligheid begeven, en is het door een verandering overvallen. Het is nu getransformeerd tot een gestolde klonter bloed, en zijn samenstelling is sterker geworden. En omdat het zich vastgemaakt heeft aan de baarmoeder wordt het 'alaq (klonter) genoemd (van 'alaqa, wat betekent zich vasthechten), en iedere vrouw die in zo'n toestand verkeert kan terecht als zwanger beschouwd worden. Daarnaast begint het nu – vanwege deze aanhechting – gevoed, gekoesterd en beschermd te worden door de baarmoeder. De levenskiem heeft in dit stadium echter geen enkel soort van reiniging of stevige verbintenis met de baarmoeder bereikt. Het is nog steeds een gestolde bloeddrupeel, en het is slechts veilig tegen vernietiging vanwege zijn aanhechting met de baarmoeder. Inderdaad, deze klonter is nog steeds bevuild met verborgen onzuiverheden of zwakheden. Ware het niet vanwege zijn verbintenis met de baarmoeder, dan was het zeer goed mogelijk geweest dat de levenskiem de vaginale schacht was ingegaan en daaruit was gevloeid zonder een veilige haven in de baarmoeder te hebben gevonden. Maar de beheersende macht van de baarmoeder heeft het als een magneet aangetrokken, en heeft het beschermd en veranderd in de gedaante van een gestolde druppel bloed die 'alaq (klonter) wordt genoemd. Hiervóór had de baarmoeder haar invloed niet daarover laten gelden, maar nu is het juist deze invloedsfeer, die voorkomt dat het vernietigd wordt - en door deze zelfde kracht blijft de levenskiem niet langer meer zwak en teer - wordt het nu in zekere mate sterk.

Direct nevensgeschikt aan dit tweede lichamelijke stadium is het geestelijke stadium, dat beschreven wordt in het vers *En degenen die mijden wat ijdel is*. Dat wil zeggen, succesvol zijn degenen die alle soorten van zinloze ingevingen, nutteloze en ledige activiteiten en bijeenkomsten uit de weg gaan, en wiens geloof zo sterk is geworden, dat het vermijden van onzinnigheden gemakkelijk voor hen is geworden. Dit komt omdat zij gegroeid zijn in geloof, en een soortgelijke band met Allah, de *Rahim*

(Genadige), hebben gevormd, zoals de *noetfah* (levenskiem) met de baarmoeder vormt, en aldus een toevluchtsoord vindt in plaats van dat het gewoon naar buiten stroomt en op een of andere manier vernietigd wordt.

De tweede geestelijke ontwikkelingsfase is dus de band met Allah, de *Rahim* (Genadige), net zoals de tweede fysieke fase dat van de '*alaq* is, of vastkleven aan de baarmoeder. En net zoals het vóór deze tweede geestelijke manifestatie onmogelijk is om onzinnige relaties en activiteiten te vermijden, en velen in de eerste ontwikkelingsfase, d.w.z. in de fase van nederigheid, deemoedigheid en ootmoedigheid, vernietigd worden en in verderf eindigen, zo is dit ook het geval bij de levenskiem voordat het een '*alaq* (klonter) wordt. Wanneer Allah dus wil dat de levenskiem gered moet worden van nuttelosheid, schenkt Hij die permissie om een klonter te worden.

Met andere woorden, het tweede geestelijke stadium, dat de bevrijding van alle soorten van ijdelheden eist, kan niet bereikt worden, tenzij men een stevige band scheidt met Allah, de Genadige, omdat deze relatie het mechanisme is dat een persoon doordrenkt met kracht en sterkte om alle andere banden af te snijden, om veilig te zijn tegen vernietiging. Want hoewel iemand nederigheid in het gebed kan bereiken, is het zich losmaken van absurditeiten echter onmogelijk, tenzij men een sterke band scheidt met Allah, de Meest Hoge.

Wanneer Allah, de Meest Hoge, zegt, *En degenen die mijden wat ijdel is*, bedoelt Hij dus dat de ware gelovigen diegenen zijn, die zich verre houden van allerlei ijdele verbondenheden, enkel en alleen met het doel een vereniging met Hem te vormen.³ Met andere woorden, zij houden hun harten vrij van ijdelheden, zodat Allah hun harten zal bewonen, daar de mens geschapen is voor voortdurende aanbidding, en de liefde voor Allah van nature in zijn hart is geplant. Dit is de reden waarom de ziel van de mens vanaf het allereerste begin van de schepping een band heeft met Allah, zoals bevestigd wordt door het vers van de Heilige Koran, *En toen uw Heer uit de*

³ Het doel achter de binding met Allah teneinde onzinnigheden te vermijden, is dat Allah het woord *aflaha* (succesvol) in de bovenstaande verzen heeft gebruikt met betrekking tot Zijn belofte, dat wie dan ook zwoegt in zijn zoektocht naar de Almachtige, zal Hem ontmoeten overeenkomstig de mate van zijn moeite en inspanning.

Vandaar dat een ieder die, in zijn poging om de vereniging met Allah te bereiken, eigenwaan afwijst, een delicaat soort van relatie met Hem zal ontwikkelen overeenkomstig de belofte vervat in het woord *aflaha* (succesvol), omdat de handeling die hij verricht geen gewichtige is, maar slechts het zich losmaken van een zwakke gehechtheid aan ijdelheden. Wij moeten in gedachten houden dat net zoals het woord 'succesvol' gebezigd wordt in het eerste vers, t.w. *Succesvol zijn de gelovigen, die nederig zijn in hun gebeden*, heeft het ook betrekking op alle latere verzen en strekt zich ook over deze uit als een impliciete belofte. De volledige betekenis van het vers, *En degenen die ijdelheden mijden*, is dus '(Succesvol) zijn degenen die ijdelheden mijden'. Het woord 'succesvol' houdt derhalve een specifieke betekenis in bij elk stadium van geloof, en omvat de belofte van een specifieke soort van relatie.

kinderen van Adam, uit hun lendenen, hun nakomelingen voortbracht en hen getuigenis deed afleggen over zichzelf: Ben ik niet uw Rabb (Heer)? Zij zeiden: Ja, wij getuigen ... (7:172).

En de eerst stap in die relatie, die de mens verkrijgt door de grootsheid van Allah's eigenschap *Rahim* (beloning voor inspanning), bijvoorbeeld via zijn aanbedding van Allah, is dat de mens een diep geloof in Allah moet hebben en alle denkbare soorten van ijdelheden, in hetzij woord of daad of verbondenheden, uit de weg moet gaan. Dit vormt een essentieel onderdeel van het oorspronkelijke instinct dat hij geërfd heeft, en het is niet iets nieuws.

En zoals ik reeds heb uitgelegd heeft het eerste geestelijke stadium van de mens, hetgeen nederigheid in gebed is tezamen met de zachtmoedigheid en weekheid van het hart tijdens de gedachtenis aan Allah, slechts de status van een natuurlijke toestand. Dat wil zeggen, om nederigheid van het hart te ervaren is het niet verplicht, dat iemand in de eerste plaats ijdelheden moet mijden, of dat hij, meer dan dat nog, voortreffelijke morele eigenschappen of een waar religieus gedragswijze dient te bezitten. Het is zeer wel mogelijk dat zo'n persoon erg nederig is in zijn gebed en openlijke tekenen van zachtmoedigheid toont, en zelfs in die mate huilt en schreit, dat het de emoties van anderen beroert. Toch hoeft dit hart niet gezuiverd te zijn van ijdele of egoïstische ingevingen, en kan hij nog steeds nutteloze banden en relaties onderhouden, en nog geen verlossing van overtredingen hebben bereikt.

Wij moeten altijd in gedachten houden dat nederigheid in het gebed één ding is, terwijl reiniging van het innerlijke zelf een geheel andere zaak is. En hoewel de nederigheid, deemoedigheid en hartverscheurendheid van een ijveraar op het pad van Allah vrij kunnen zijn van enig mengeling van nieuwigheden en ongeloof, is echter zo'n persoon, wiens geestelijke ontwikkeling de tweede fase nog niet heeft bereikt, als iemand die slechts zijn intentie om zich tot de *qiblah* (richting) van geestelijkheid te wenden, te kennen heeft gegeven. Hij doolt nog steeds op het pad dat bezaaid is met allerlei moeilijkheden – hij moet bij elke stap wildernissen en woestenijen doorkruisen, en doornige en bergachtige hoogtes overwinnen, woeste zeeën oversteken en zich weren tegen roofzuchtige beesten, en vijanden van zijn geloof confronteren, tot het moment dat hij arriveert bij het tweede stadium van zijn bestemming.

Wij moeten onszelf constant ervan vergewissen, dat de toestand van nederigheid en deemoedigheid en smekingen niet noodzakelijkerwijs betekent, dat een persoon een onbreekbare band met Allah, de Meest Hoge, heeft gevormd. Inderdaad, er bestaan omstandigheden waarin zelfs slechte mensen, na een bepaald teken van Allah's macht aanschouwd te hebben, overvallen worden door nederigheid, zelfs al hebben zij geen nabijheid tot Allah en hebben zij nog geen verlossing van ijdele bezigheden bereikt. Neem bijvoorbeeld de aardbeving van 4 april 1905. Toen het toesloeg, creëerde het dusdanige gevoelens van nederigheid en weekheid in de harten van

honderdduizenden mensen, dat zij niets anders konden doen dan huilen, terwijl zij de naam van Allah aanriepen. Zo hevig was het effect, dat zelfs atheïsten hun atheïsme vergaten. Echter, toen dat gevaar geweken was en stabiliteit terugkeerde in het land, verdween die toestand van nederigheid spoorloos, zozeer zelfs dat ik met mijn eigen oren de volgende woorden heb gehoord uit de mond van vele atheïsten, die ten tijde van het gevaar het bestaan van Allah hadden aanvaard, en die nu schaamteloos zeiden: 'Wij hebben een fout gemaakt. Het was de aardbeving waar wij bang voor waren, niet God.'

Kortom, de toestand van nederigheid kan getint zijn met een boel onzuiverheden, ondanks het feit dat het als een zaadje is dat het potentieel bevat voor alle toekomstige geestelijke voortreffelijkheden. Maar men houdt zichzelf voor de gek door dit als het definitieve en volmaakte stadium te beschouwen. Want hierna is er een ander stadium dat de gelovige moet bereiken, en hij mag niet rusten noch lui worden, maar moet volharden totdat hij het bereikt, en dat is het stadium, welke Allah met Zijn Eigen woorden heeft aangeduid in het vers, *En degenen die mijden wat ijdel is.*

Met andere woorden, ware en succesvolle gelovigen zijn niet als degenen die zichzelf beperken tot nederigheid in gebed en het verzachten van het hart, maar zij schrijden verder voort, en vermijden dat zij zich hechten aan enige vorm van ijdelheid, die hun toestand van nederigheid kan bezoedelen. In werkelijkheid wordt het hun tweede natuur om allerlei ledigheden te schuwen en een gevoel van walging te ontwikkelen voor zinloze activiteiten, om zo te bewijzen dat zij een soort van band hebben gesmeed met de Almachtige, daar de mens zijn starende blik van iets slechts kan afwenden, wanneer hij zijn gezicht naar een andere richting keert.

Het menselijk hart kan dus alleen dan onverschillig worden tegenover alle vormen van nutteloosheden, wanneer hij een vereniging vormt met Allah, en zijn hart overweldigd wordt door Goddelijke majesteit en ontzag. Op dezelfde wijze wordt ook de *noetfah* (levenskiem) gered van verspilling wanneer het vastgehecht raakt aan de baarmoeder en bezwaken is voor haar aantrekkingskracht, en de fase bereikt die '*alaq*' (vastkleven aan de baarmoeder) wordt genoemd.

Het tweede stadium van het geestelijke bestaan, dat van het mijden van onbeduidendheden, is dus verwant aan dat van de '*alaq*' (klonter), omdat in deze fase de vrees voor en de glorie van Allah het hart van de gelovige binnentreden en alle sporen van egoïsme voor altijd uitbannen. Deze vermijding van ijdelheden wordt met andere woorden beschouwd als het hebben van een relatie met Allah, de Meest Hoge.

Laten wij echter gewaarschuwd zijn dat die band met Allah, die slechts op basis van het zich onthouden van ledigheid en ijdelheid is gevormd, een zeer zwakke is, omdat de gelovige zich in deze fase alleen maar heeft losgemaakt van onbetekenende zaken. De natuurlijke verlangens van zijn

innerlijke zelf en bekoringen, die een essentieel deel uitmaken van zijn weelderige levensonderhoud, zijn echter nog steeds in zijn hart aanwezig. Om deze reden huist er nog steeds een soort van onzuiverheid in hem.

Dit is waarom Allah, de Meest Hoge, deze geestelijke fase heeft vergeleken met de *'alaq* (klonter), hetgeen gestold bloed is, en omdat het bloed is, bevat het van nature ietwat vuiligheid. Bij deze tweede fase van geestelijke ontwikkeling bestaat er dus nog steeds een soort van smet, en dit weerhoudt zulke mensen ervan op krachtige wijze een ware vrees voor Allah, de Machtige, de Heer van Glorie en Eer, in hun harten te vestigen.

Vandaar dat zij slechts in staat zijn tot het mijden van nutteloze zaken en verder niets. Van dien aard is dus, helaas, de onzuiverheid die overblijft in dit gebrekkige stadium, dat zij slechts een zwakke verbintenis met Allah kunnen vormen door louter ijdelheden te schuwen. Zij kunnen zich echter nog niet onthouden van die bezigheden, waarvan het verdrijven zwaar drukt op hun geest. Met andere woorden, zij kunnen omwille van Allah geen afstand doen van al die zinnelijke geneugten, die het levenswater vormen van hun dierlijke begeerten.

Vanuit deze uitleg is het dus duidelijk, dat het louter mijden van ijdelheden geen zaak is om overdreven trots op te zijn, daar de gelovige zich nog altijd in een lage ontwikkelingsfase bevindt, hoewel het hoger gerangschikt staat in de geestelijke hiërarchie dan nederigheid.

Het derde stadium

Het derde lichamelijke stadium in ontwikkeling staat vermeld in het vers, *Vervolgens maken wij de klonter tot een moedghah (vleesklomp)*. Dit is het stadium waar het fysieke bestaan van de mens gereinigd wordt van onzuiverheden en het sterker en robuuster wordt dan voorheen, want zowel de *noetfah* (levenskiem) als de gestolde bloeddruppel, de '*alaq* of klonter genoemd, bevatten iets van vuiligheid of zwakte, en vergeleken met de vleesklomp zijn zij zacht en teer. Maar de *moedghah*, wat een stuk vlees is, schept een toestand van reinheid in zichzelf, en zijn samenstelling is tot in bepaalde hoogte sterker dan die van de levenskiem en de klonter.

Dit staat in onderling verband met het derde stadium van het menselijk bestaan, zoals uitgedrukt staat in het vers *En die hun zakah (armenbelasting) betalen, of handelen omwille van zakah (zuiverheid)*.

De betekenis van dit vers is dat de gelovige, die de eerste twee fasen voorbij is gegaan, niet alleen veilig is voor ijdele en nutteloze activiteiten, maar meer nog dan dat begint hij nu, teneinde de onreinheid van gierigheid uit te bannen die inherent in de mens aanwezig is, een deel van zijn rijkdom uit te geven op de weg van Allah. De naam *zakah* (wat armenbelasting of zuiverheid betekent) is gebruikt omdat, wanneer de mens zijn plicht vervult, d.w.z. wanneer hij zijn rijkdom die hem zeer dierbaar is, omwille van Allah weggeeft, hij gezuiverd wordt van de verontreiniging van vrekkingheid. En wanneer de onreinheid van hebzucht, waarmee de mens een sterke natuurlijke affiniteit heeft, verwijderd wordt uit zijn systeem, dan wordt hij veel schoner en vormt hij een daaruit voortvloeiende relatie met Allah, Die in essentie Zuiver is.

*Wie verliefd raakt op deze Heer van Zuiverheid,
Zal Hem slechts vinden wanneer hij zijn eigen ik zuivert.*

Deze graad treft men niet aan in de eerste twee toestanden, omdat zowel nederigheid, deemoedigheid en smekingen, als de onthouding van onzinnigheden, kunnen bestaan bij een persoon in wie de smet van hebzucht ook aanwezig is. Maar wanneer hij zich omwille van Allah scheidt van de rijkdom die hij liefheeft – de rijkdom waarvan zijn levensonderhoud afhangt en waarvoor hij tot het uiterste zwoegt – slechts dan zal de onreinheid van gierigheid uit hem verdreven worden. Daarnaast groeit zijn geloof en neemt die toe in kracht, en die twee toestanden (van *noetfah* en '*alaq*) die deze fase voorafgingen, kunnen reinheid in leven brengen, omdat beiden een zekere mate van onzuiverheid in zichzelf bevatten.

De wijsheid hierachter is dat het zich onthouden van ijdelheden louter het zichzelf weerhouden van het kwaad is, maar kwaad is geen dwingende

noodzaak van het leven en zijn voortbestaan, noch is het iets wat het innerlijke zelf van de mens moeilijk vindt om te schuwen.

Echter, het weggeven van zijn zuurverdiende rijkdom enkel en alleen voor het welbehagen van Allah, resulteert in een verwerving van grote goedheid die het hart van de mens reinigt van de ergste van alle onreinheden, namelijk van hebzucht. Vandaar dat dit het derde stadium van geloof is, dat edeler en voortreffelijker is dan de vorige twee. Deze fase wordt vergeleken met de *moedghah* (vleesklomp), die het derde stadium van de groei van de menselijke verschijning is. Dit stadium overschrijdt de eerste twee stadia van de levenskiem en de klonter in kwaliteit, en het belichaamt ook de eigenschap van reinheid, omdat in zowel de levenskiem als de klonter een mate van onzuiverheid inherent aanwezig is. Echter, de *moedghah* (vleesklomp) geniet een gezuiverde conditie, en net zoals het in de baarmoeder een hogere ontwikkelingsvorm is dan de levenskiem en de klonter, en het sterker vastgehecht is aan de baarmoeder dan de eerste twee, en het sterker en steviger is in samenstelling, wordt deze toestand aangeduid als de derde geestelijke fase van het menselijk bestaan, hetgeen Allah als volgt beschreven heeft in het vers, *En die hun zakah (armenbelasting) betalen, of handelen omwille van zakah (zuiverheid)*. Dat wil zeggen, de ware gelovigen zijn zij die, teneinde zichzelf te reinigen van de onzuiverheid van gierigheid, hun rijkdom, die hen zo dierbaar is, uitgeven op de weg van Allah, en meer nog dan dat, doen zij dit bij voorkeur vrijwillig en blijmoedig.

In dit derde stadium van geestelijke ontwikkeling treft men dus die drie voortreffelijkheden aan die in het derde lichamelijke stadium, d.w.z. de vleesklomp, aanwezig zijn. Met andere woorden, het uitgeven van zijn zuurverdiende en dierbare rijkdom slechts omwille van Allah teneinde zijn zelf te reinigen van de smet van hebzucht, is een meer superieure prestatie dan slechts de onthouding van ijdelheden. Dit schept een sterkere band met Allah, de Genadige, en maakt iemands geloof hechter en sterker, want hoe groter het offer, hoe groter de beloning van Allah, de Meest Hoge.

Het vierde stadium

Wij komen nu aan bij het vierde geestelijke stadium dat Allah vermeldt in het vers, *En degenen die hun kuisheid bewaken*. Dat wil zeggen, hoger dan de derde fase bevindt zich de gelovige, die zichzelf bevrijd heeft van zinnelijke lusten en verboden begeerten. Dit is meer superieur in rang dan de derde fase, waarin de gelovige louter uitgeeft van zijn rijkdom, die hem dierbaar en waardevol is, enkel op het pad van Allah. Echter, bij dit vierde stadium van ontwikkeling offert de gelovige die zaken op, die hij zelfs meer dan zijn rijkdom liefheeft en adoreert, en deze zijn zijn seksuele lusten, die de mens dermate koestert dat hij voor de bevrediging ervan zijn geliefde rijkdommen als water uitgeeft en duizenden dollars verspilt in zijn waanzin om zijn lusten te bevredigen. Voor hem stelt geld in feite niets voor in zijn jacht naar deze bezigheden. Inderdaad, men ziet vaak verachtelijke en vuilgeestige mensen, die in hun gierigheid nimmer een dollar aan een arme, naakte persoon kunnen geven, maar die, gedreven door hartstocht, kwistig worden in het verspillen van duizenden dollars aan prostituees ten nadele van hun eigen gezin, en het kan hun allemaal geen zier schelen. Hieruit kunnen wij zien dat de lustenvloed zo enorm onstuimig is, dat zelfs hebzucht, wat zo vuil is, meegesleurd wordt in de stroom en zelf begint te stromen.

Het is dus een vanzelfsprekend feit dat vergeleken met de kracht der geloof, door middel waarvan de mens gierigheid verdrijft en zijn dierbare en geliefde rijkdommen omwille van Allah uitgeeft, deze kracht, die de mens de sterkte geeft om zichzelf te redden van de storm van vleselijke lusten, veel sterker en duurzamer en krachtiger is in de confrontatie met Satan. Dit is omdat het de taak van deze geestelijke kracht is om die aloude serpent – de ziel die tot het kwaad beveelt – onder zijn voeten te vertrappen, terwijl de starheid van hebzucht los kan breken via de menselijke passie om zijn wellustige begeerten te bevredigen, of soms in zijn drang om dingen te doen voor vertoon of ijdelheid.

Deze storm, die vanuit de kracht van de seksuele verlangens opsteekt, is echter zo krachtig, dwingend en hardnekkig, dat het niet overwonnen kan worden, behalve door de genade van Allah. En net zoals het bot in het fysieke menselijk lichaam het sterkste en meest bestendige deel van al zijn ledematen is, zo is ook de geestelijke kracht om deze storm van passies te bedwingen hoogst krachtig en duurzaam. Dit is om de mens in staat te stellen een langdurige oorlog te voeren tegen deze vijand, t.w. tegen wellust, voordat hij het ten slotte kan overmeesteren, en dit kan niet beteugeld worden zonder de genade van de Ene Allerhoogste God.

Dit is de reden waarom de profeet Jozef (v.z.m.h.) moest zeggen: *Ik noem mijzelf niet zondeloos; waarlijk, het menselijke zelf is gewoon het*

kwaad te gebieden, behalve degenen wie mijn Heer genadig is. Waarlijk, mijn Heer is Vergevend, Genadig. (12:53)

Het is interessant om op te merken dat in dit vers ook dezelfde zinsnede, *behalve degenen wie mijn Heer genadig is*, werd gebruikt, toen gewezen werd op de zondvloed ten tijde van de profeet Noach (vrede zij hem), zoals het vers *Er is heden niemand veilig voor Allah's gebod, behalve hij wie Allah genadig is (11:43)*, aantoont.

Er ligt hierin een aanwijzing dat de vloed van seksuele passies in zijn ontzagwekkende macht gelijksoortig is aan de zondvloed ten tijde van de profeet Noach (v.z.m.h.).

In vergelijking met deze vierde geestelijke fase, hebben wij de vierde fysieke fase, die beschreven wordt in het vers, *Vervolgens maken Wij (in) de vleesklomp beenderen*. Het is duidelijk dat er in de botten een grotere kracht en stabiliteit ligt, en vergeleken met de vleesklomp zijn de beenderen bestendiger en kunnen de overblijfselen daarvan duizenden jaren blijven bestaan.

De gelijkenis tussen het vierde geestelijke en het vierde fysieke stadium is dus glashelder, daar de kracht en vastheid van geloof in het vierde geestelijke stadium veel groter is dan in het derde stadium, en ook hier is de band met Allah, de Genadige, ook veel sterker.

Evenzo is de vierde fysieke fase, vanwege de schepping van botten, veel steviger en krachtiger dan die van de vleesklomp, en daarnaast is de hechting met de baarmoeder sterker.

Het vijfde stadium

Wij richten onze aandacht nu op het vijfde stadium, dat beschreven wordt in het vers, *En degenen die bewaarders zijn van wat hun is toevertrouwd en hun verbond*.

Dit stadium gaat voorbij het vierde stadium, in die zin dat de gelovige in laatstgenoemd stadium slechts meester was geworden over zijn vleselijke begeerten en een schitterende overwinning hierover had behaald. Maar hier is de gelovige verder gegaan en neemt hij nu op elke denkbare wijze zijn verplichtingen tegenover zijn Schepper en ook tegenover Zijn schepping tot de grens van zijn vermogens in acht. Meer nog dan dat, probeert hij de smalste paden van rechtschapenheid te bewandelen, en doet dit tot het uiterste van zijn kracht en vermogen. Het verbond van Allah verwijst naar die geloofsplichten die bij een persoon afgenomen worden op het moment van zijn *bai'at* (eed) en het betuigen van zijn geloof in Allah, bijvoorbeeld zaken als het niet toeschrijven van deelgenoten aan Allah, noch onrechtmatig levens ontnemen, enzovoort.

Het woord *ra'oen* dat in dit vers is gebruikt, en dat 'vriendelijkheid en aandacht jegens iets tonen' betekent, wordt toegepast in de Arabische terminologie om een persoon aan te duiden, die het prefereert het smalste pad in iedere zaak te bewandelen, en de meest subtiële en zelfs de meest onbelangrijke details van die zaak te vervullen, met de bedoeling dat geen enkel aspect daarvan genegeerd wordt.

Kortom, de betekenis van dit vers is dat de gelovigen in dit vijfde stadium van ontwikkeling, in zoverre het menselijkerwijs mogelijk is en met alle tot hen beschikbare kracht, standvastig de meest veeleisende paden van *taqwa* (rechtschapenheid) bewandelen. Zij doen hun best om geen enkel aspect van hun plichten met betrekking tot de trouw aan verbonden te verzaken, en letten nauwgezet op fouten wanneer zij deze op juiste wijze in acht nemen. In feite zijn zij niet tevreden met het slechts trouw en waarachtig zijn jegens hun verbonden met betrekking tot de belangrijker geloofszaken, maar in plaats daarvan zijn zij altijd bevreesd dat er een bepaalde kleine, verborgen of onbewuste vorm van ontrouwheid in hun handelingen aanwezig kan zijn. Zij onderzoeken dus angstvallig nauwgezet al hun zaken met alle mogelijkheden die hen ter beschikking staan, teneinde te voorkomen dat enige smet of onvolkomenheid in hun persoonlijkheid infiltreert. Dit type van behoedzaam gedrag wordt met andere woorden *taqwa* of rechtschapenheid genoemd.

Kort samengevat, bij deze vijfde geestelijke ontwikkelingsfase gedragen de gelovigen zich niet nonchalant in hun plichten jegens Allah en hun medemensen, maar onderzoeken zij daarentegen constant hun eigen handelingen en motieven om te zien of zij zich op één lijn bevinden met de eisen van *taqwa* (rechtschapenheid). Omdat zij zich bovenal niet het

misnoegen van Allah op de hals willen halen, verkeren zij altijd in de angst dat er een bepaald verborgen gebrek in de nakoming van hun verantwoordelijkheden en verbonden aanwezig is.

Dus wat Allah hen ook heeft toevertrouwd, zoals al hun talenten en vaardigheden, hun ledematen, hun levens, hun rijkdom, hun eer, enz., zij benutten ze tot het uiterste van hun kunnen, overeenkomstig de eisen van rechtschapenheid, en zij wenden deze altijd bij gepaste gelegenheid aan met de grootste waakzaamheid. Daarnaast proberen zij, wanneer zij hun geloofsplichten tegenover Allah uitvoeren, dit met al hun kracht en met volmaakte oprechtheid te doen.

Evenzo vervullen zij al hun plichten die zij tegenover hun medemensen verschuldigd zijn, en wat zij ook voor hun in bewaring houden, zij geven het naar beste vermogen terug met strikte inachtneming van de eisen van rechtschapenheid. In feite, wanneer er een geschil ontstaat, dan oordelen of beslissen zij volgens de beginselen van rechtschapenheid en rechtvaardigheid, zelfs al kunnen zij een persoonlijk verlies lijden vanwege hun beslissing.

Dit stadium is hoger dan het vierde stadium, omdat het van de gelovigen verlangt dat zij bij al hun handelingen constant op het smalste pad van rechtschapenheid wandelen, en dat zij dit met alle tot hen beschikbare kracht doen. Maar bij het vierde stadium dient men slechts één moreel hoofdbeginsel in acht te nemen, en dat is het mijden van het kwaad van ontucht. Ieder menselijk wezen weet dat ontucht een daad van grote schaamteloosheid is, en verblind door wellust begaat de mens deze misdaad, die onreinheid werpt op de banden van wettige menselijke relaties, en leidt tot vernietiging van de gemeenschap. Dit is de reden waarom de *Sjaria* (Wet) dit als zo'n gruwelijke daad beschouwt, dat de wettelijke strafmaat voor zo'n persoon in de Heilige Koran voorgeschreven staat. Het is dus duidelijk dat het zich onthouden van ontucht niet voldoende is voor de mens om volmaakt-heden te bereiken, zelfs al is deze zonde de daad van een kwaadaardige en schaamteloze geest. Het is zo'n zware zonde, dat zelfs de meest onwetende persoon het als zodanig beschouwt. En na de ontkenning van God is het de grootste zonde. Toch is het vermijden van deze zonde van ontucht een normale daad van edelheid, en geen kwestie van volmaaktheid. Aan de andere kant echter, moet de mens, teneinde complete geestelijke schoonheid te verwerven, standvastig de meest krappe paden van rechtschapenheid bewandelen,⁴ omdat dit hem de subtielste charmes en verfraaiingen van geestelijke pracht schenkt.

⁴ Met betrekking tot geloof kan nederigheid vergeleken worden met een zaadje. Bij het mijden van ijdelheden spreidt geloof, net als een zaadje, zijn zachte en tedere loof uit; het weggeven van rijkdom door middel van *zakah* (liefdadigheid) doet de takken van de boom van geloof uitkomen, en dit versterkt het; het beheersen van de seksuele begeerten doet de takken harder en krachtiger worden; het in acht nemen van elke tak van iemands verantwoordelijkheden en verbonden doet de boom van geloof vast op zijn eigen stam staan, en op het moment dat hij vruchten begint te dragen,

Het is derhalve duidelijk dat, om het pad te kiezen waarvan iedere vorm van onze geestelijke verhevenheid afhankelijk is, wij naar beste kunnen de beloften en verbonden die we Allah schuldig zijn,⁵ moeten nakomen. Afhankelijk van de eisen die door de omstandigheden worden gesteld, doen we dit door, van top tot teen, al onze uitwendige zintuigen en ledematen (zoals onze ogen, oren, handen, voeten, enz.) en ook onze innerlijke begiftigingen (zoals ons hart), en andere talenten en bekwaamheden alleen in te zetten voor de zaak van Allah. Ook moeten we onwettige plaatsen mijden, ons hoeden tegen verborgen innerlijke aanvallen van Satan en, daar bovenop, de rechten van anderen respecteren. Dit is wat Allah, de Meest Hoge, in de Heilige Koran de *kleding van rechtschapenheid* oftewel *libasoe-t-taqwa* (7:26) genoemd heeft, en geeft aldus aan dat geestelijke schoonheid en geestelijke verfraaiing geboren worden uit *taqwa* (rechtschapenheid). Dat wil zeggen, het is het geheel nakomen van onze verantwoordelijkheden en verbonden tegenover Allah en Zijn schepping.

In directe overeenstemming met dit vijfde geestelijke stadium staat het vijfde stadium van fysieke groei, die in het volgende vers van de Heilige Koran wordt genoemd: *Dan bekleeden Wij de beenderen met vlees* (en hoe goed en wel hebben Wij schoonheid aan de menselijke gedaante gegeven!). Dit is inderdaad een wonderbaarlijke parallel, in de zin dat, net zoals Allah rechtschapenheid heeft vastgelegd als de kleding van de ziel in het ene geval, zo heeft Hij in het andere geval het vlees als een kleding voor de botten gemaakt, teneinde de fysieke geraamte van de mens met deze kleding te verfraaien. Het woord *kasauna* (Wij hebben bekleed) van *kiswah* (gewaad) wordt gebruikt met betrekking tot het stoffelijke kleed van de mens, en beide woorden, *libas* en *kiswah*, dienen om te bewijzen dat net zoals *taqwa* het kledingstuk van spiritualiteit is, zo is ook het vlees het gewaad van fysieke schoonheid voor de beenderen. In het eerste geval wordt het woord *libas* (kleding) gebruikt, en in het tweede wordt *kiswah* (gewaad) toegepast, daar beide woorden dezelfde betekenis hebben, t.w. 'kleding', 'kleed' of 'gewaad'.

wordt het gezegend met extra sterkte, want zonder deze kracht zal de boom niet het vermogen hebben om bloesem noch vruchten te dragen. De schepping van deze geestelijke kracht in het zesde stadium is wat *chalqan a'char* (een andere schepping) wordt genoemd. Het is in deze fase dat de bloemen en vruchten van menselijke volmaaktheid beginnen te verschijnen, en de geestelijke takken van de menselijke boom worden niet alleen volgroeid, maar geven ook vruchten.

⁵ Met de verbonden van geloof worden die verplichtingen bedoeld, waarmee de mens instemt wanneer hij de *bai'at* (eed) aflegt, of wanneer hij de *sjahadah* (bevestiging van geloof bij het binnentreden van de schoot van de Islam) aflegt: bijvoorbeeld, zwerend dat hij geen moord zal plegen, noch zal stelen, noch valse getuigenis zal afleggen, noch een deelgenoot naast Allah zal plaatsen. In plaats daarvan stelt hij zijn leven beschikbaar aan de dienstbaarheid voor de Islam en het discipelschap van de Heilige Profeet Mohammed (v.z.m.h).

De Heilige Koran heeft inderdaad volkomen duidelijk gemaakt, dat in beide gevallen verfraaiing het doel is. Want net zoals een persoon geestelijk lelijk wordt wanneer zijn kleding van rechtschapenheid wordt verwijderd, zo wordt ook, indien het vlees en de huid waarmee de Alwijze God de beenderen heeft bekleed worden verwijderd, de menselijke verschijning afstotend voor de aanblik.

Aangezien de mens nog niet gezegend is met de gift van de geest, is de vijfde fase, noch fysiek noch geestelijk, er echter een van volmaakte schoonheid. Het is inderdaad een zeer opvallend feit dat, hoe knap een mens ook moge zijn, het lichaam waarmee de Heer van de gehele schepping hem heeft gezegend onmiddellijk een transformatie ondergaat, wanneer hij sterft en de ziel uit zijn lichaam wordt genomen. Alhoewel al zijn ledematen aanwezig zijn en alle fysieke kenmerken van schoonheid nog steeds bestaan, wordt toch door louter het verwijderen van de ziel, het huis van het geraamte een plaats van verlatenheid en verwoesting, en blijft er geen enkel teken van zijn vroegere pracht en waardigheid meer voortbestaan.

Dit is de toestand bij de vijfde geestelijke fase. Het is namelijk zeer duidelijk dat, indien Allah de geest niet schenkt aan de mens (een gratie die slechts bij het zesde stadium wordt geschonken, en die de gelovige bovenmenselijke kracht en sterkte verleent), die gelovige niet op gepaste wijze hetgeen dat aan hem is toevertrouwd geheel aan Allah kan teruggeven. Ook zal hij zijn verplichtingen tegenover Allah en zijn medemens niet in oprechtheid kunnen uitvoeren, en is in hem de schittering van *taqwa* (rechtschapenheid), niet opgewekt, een schittering die de harten bekoort met zijn glans en schoonheid en die de vervulling van elke taak bovennatuurlijk en miraculeus doet lijken.

Echter, voordat deze begiftiging van de geest plaatsvindt, is de menselijke rechtschapenheid bezoedeld met een mengeling van vormelijkheid en schijnvertoon, omdat hij op dit moment nog niet gezegend is met de geest, wat op zijn eentje genoegzaam de fonkelende waardigheid van geestelijke schoonheid zichtbaar kan maken. Het is inderdaad een onbetwistbaar feit, dat geen enkele gelovige die verstoken is van deze geestelijkheid, zich ooit stevig kan vestigen op het pad van vroomheid. En net zoals een windvlaag de ledematen van een dood persoon kan schudden en wanneer de wind gaat liggen het lichaam terugkeert naar zijn onbeweeglijke toestand, zo is ook de toestand van de geest van de mens bij de vijfde ontwikkelingsfase, want ook hier stelt een zuchtje wind van Allah's genade een tijdelijke verrichting van goedheid in werking bij de mens, zodat rechtschapen werken bij hem boven komen. Echter, de geest heeft zich nog niet diep in hem geworteld, en is er nog geen blijvende schoonheid van een goede gedragswijze ontstaan, die zich alleen dan openbaart, wanneer de geest zijn wezen is binnengetreden.

Kortom, het vijfde geestelijke stadium ontvangt, hoewel het niet geheel volmaakt is, nog steeds iets van de schoonheid van rechtschapenheid. Echter,

de volmaaktheid van het geestelijke wezen wordt alleen bij het zesde stadium zichtbaar. Dit is het stadium waarin Allah's persoonlijke liefde verwordt tot een geest of ziel voor het geestelijke wezen van de mens, en deze neerdaalt op zijn hart en het tegen alle smetten beschermt. Wij moeten er nogmaals aan denken dat de mens nooit volmaakt kan worden op grond van zijn eigen vermogens. Sterker nog, hij is geheel afhankelijk van de neerdaling van de geest vanuit Allah. Slechts dan kan hij volmaaktheid bereiken.

Het zesde en laatste stadium

Het zesde geestelijke stadium staat vermeld in het vers, *En degenen die waken over hun gebeden*. Dat wil zeggen dat zij geen vermaning of herinnering meer nodig hebben. Integendeel, hun band met Allah, de Meest Hoge, is zo sterk, dat het de bron van hun leven en hun rust is, en de gedachtenis aan Allah is voor hen zo persoonlijk en natuurlijk, dat zij elk moment van deze gedachtenis bewaken en als een schat bewaren. In feite is elke seconde van hun leven toegewijd aan de gedachtenis aan Allah, en zij doen hun uiterste best om Hem niet te vergeten, zelfs niet voor een oogwenk.

Het is inderdaad een feit dat de mens zijn best zal doen om de dingen waarvan zijn bestaan afhankelijk is continu te bewaken en te beschermen. Neem het voorbeeld van een reiziger die een woestijn zonder water moet doorkruisen en die geen hoop heeft om de komende honderden kilometers voedsel of water te vinden. Neem in ogenschouw hoe voorzichtig hij zal waken over al het voedsel en water wat hij meeneemt. Hij zal menen dat zijn levensonderhoud gelijk staat aan zijn leven, omdat hij er zeker van is dat het verlies van zijn proviand een snelle dood voor hem tot gevolg zal hebben.

Gelovigen, die hun *ḡalah* (gebed) nauwlettend onderhouden zijn dus vergelijkbaar met die reiziger. Zelfs als zij verlies lijden in rijkdom of eer, of de *ḡalah* (gebed) een enigszins vervelende taak vinden, laten zij het nooit in de steek. Zij verkeren altijd in een toestand van grote angst dat hun gebed wellicht verloren gaat, en zij kronkelen zelfs als waren zij in een doodsstrijd verwickeld, omdat zij zelfs geen seconde van Allah gescheiden willen zijn.

In feite beschouwen zij het gebed en de gedachtenis aan Allah als het onmisbare onderhoud van hun leven. Deze toestand ontstaat slechts dan, wanneer Allah hen liefheeft, omdat dan een brandende vlam van Zijn persoonlijke liefde, die als een *roeh* (ziel) is voor het geestelijk onderhoud van de mens, op hun harten neerdaalt en in hen een nieuw leven inblaast, en die geest vervult het geheel van hun geestelijke wezen met licht en kracht.

Vervolgens leggen zij zich toe op de gedachtenis aan Allah zonder het geringste spoor van vertoon of schijn. Aan de andere kant heeft Allah, Die het fysieke leven van de mens afhankelijk heeft gemaakt van voedsel en water, de gedachtenis aan Hem tot de voeding van hun geestelijk leven gemaakt. Dit geestelijk leven hebben zij zozeer lief, dat zij de voorkeur geven aan dit onderhoud boven hun stoffelijke voedsel en water, en zij leven in constante vrees om iets daarvan te verliezen. De kracht van deze *roeh* (geest) is als die van een vuurvlam die in hen wordt geblazen, en die aanzet geeft tot een stadium van volmaakte bedwelming in de liefde voor Allah. Dit is de reden waarom zij zelfs niet voor een ogenblik weg van Hem willen zijn. Vandaar dat zij alle ellende van het leven verdragen en te allen tijde weinig

geven om hun innerlijke verlangens, maar Hem nooit voor slechts een kort moment willen verlaten. Zij waken dus voorzichtig over hun gebed, wat in werkelijkheid op natuurlijke wijze in hen wordt geworteld, want inderdaad heeft Allah de liefhebbende gedachtenis aan Hem, die met andere woorden *salah* (gebed) wordt genoemd, tot het essentiële bestanddeel van hun geestelijke proviand gemaakt. Zijn persoonlijke liefde bestraalt hen door en door, en Hij maakt de gedachtenis aan Hem tot een hartbetoverend genot voor hen.

Daarom wordt de gedachtenis aan Allah hen dierbaarder dan hun eigen leven. Allah's persoonlijke liefde is een nieuwe *roeh* (geest) die als een vlam op hun harten valt, en die hun gebed en gedachtenis aan Allah transformeert in een soort van voedsel. Zij zijn er dus zeker van dat hun leven niet in stand gehouden wordt door stoffelijk voedsel en water, maar door gebed en de gedachtenis aan God.

Kortom, de gedachtenis aan Allah die met liefde is gevuld, wordt *salah* (gebed) genoemd, hetgeen een levensonderhoud wordt zonder welke ware gelovigen niet kunnen overleven, en waarover zij angstvallig waken, net zoals een reiziger in de woestijn het water in zijn waterzak zal beschermen als hij voor zijn leven moet vechten.

De genereuze Heer heeft een bijzonder stadium gereserveerd voor de geestelijke vooruitgang van de mens. Dit is de afsluitende fase in de triomf en overheersing van persoonlijke liefde. Bij dit punt aangekomen functioneert de gedachtenis aan Allah met volmaakte liefde, wat in de terminologie van de Wet *salah* (gebed) wordt genoemd, daadwerkelijk als levensonderhoud van de mens. Hij moet echter voor zijn stoffelijk bestaan nog steeds doorgaan met het zich verschaffen van voedsel, zonder welke hij niet kan leven, net zoals een vis niet kan overleven zonder water. Tegelijkertijd acht hij het als de dood om Allah zelfs maar voor één enkel ogenblik te vergeten. In werkelijkheid werpt zijn ziel zich altijd neer aan het Goddelijke voetstuk, en wordt Allah de Bron van al zijn rust en troost, en is hij er honderd procent zeker van dat de scheiding van de gedachtenis aan Allah voor zelfs maar één oogwenk gelijk staat aan de dood. En net zoals voedsel het lichaam weer fit maakt, en kracht en vitaliteit schenkt aan de ogen en de oren en andere organen, en de ledematen, evenzo versterkt en intensiveert in dit stadium de gedachtenis aan Allah, die overloopt met liefde en genegenheid, de spirituele krachten van de gelovige. Dat wil zeggen, zijn ogen worden getooid met de zuivere en subtiële kracht om visioenen te zien, zijn oren beginnen de woorden van Allah te horen, en van zijn tong vloeien de meest zoete, zuivere en heldere woorden. Hij begint in overvloed ware dromen te ontvangen, die zo helder als de dageraad verschijnen, en op grond van die relatie van pure liefde met de Achtenswaardige Heer ontvangt hij een gepaste portie profetische dromen. Dit is het stadium waar de gelovige voelt dat Allah's liefde als voedsel en water voor hem is. Op dit moment ontstaat er een nieuwe schepping, wanneer de oorspronkelijke geestelijke ordening volledig voltooid is, en vervolgens die *roeh* (geest), die een vlam van Allah's

persoonlijke liefde is, op het hart van de gelukkige gelovige valt, en hem ver buiten de sferen van het mens-zijn wegvoert.

Dit is de fase die in geestelijke termen *chalqan achar* wordt genoemd, oftewel een nieuwe schepping, in welk stadium de brandende vlam van Allah's persoonlijke liefde, die met andere woorden de *roeh* (geest of ziel) wordt genoemd, nederdaalt op het hart van de ware gelovige, en alle duisternis verdrijft en alle sporen van vervuiling en zwakheid verwijderd. Via de inblazing van deze nieuwe geest bereikt die schoonheid, die latent aanwezig was in het laagste stadium van de groei, nu volmaaktheid en een geestelijke schittering wordt geboren en alle onzuiverheden van een onrein leven worden geheel weggeveegd.

De gelovige begint nu te voelen dat een nieuwe geest, die hij voorheen niet had, zijn wezen is binnengetreten. Na deze geest ontvangen te hebben, overvalt hem een heerlijke sensatie van vrede en rust, en een natuurlijke liefde gutst uit hem voort alsof van een waterbron afkomstig, en bevloeit de tedere plant van 'oeboedijjat (dienstbaarheid). Het vuur dat voorheen slechts lauw was, bereikt nu de hoogte van een laaiende vlammenzee, die al het afval van het menselijk bestaan verteert en daaraan de kracht van Goddelijkheid verleent. Vervolgens begint deze gelovige nu, net als een steen die dermate verhit wordt in een laaiend vuur van extreme hevigheid dat deze rood van hitte wordt en de kleur aanneemt van vuur, de tekenen en karakteristieken van het Goddelijke te manifesteren, net zoals heet ijzer de tekenen en kenmerken van vuur blootlegt. Dit betekent echter niet dat hij God is geworden, maar de bijzondere aard van Goddelijke liefde is zodanig, dat het zijn kleuren uiterlijk toont, terwijl spiritualiteit het gevolg is van uiterste dienstbaarheid en toewijding.

In deze fase is Allah Zelf het voedsel waarvan zijn leven afhangt, en het water dat hij drinkt om zichzelf van de dood te redden. Allah is ook zijn koele, verfrissende bries die vrede en kalmte tot zijn hart brengt. Het zal niet overdreven zijn om hier te zeggen, dat Allah op dit moment, figuurlijk gesproken, het innerlijke heiligdom van de gelovige binnentreedt en iedere ader en vezel van hem binnengaat, en zijn hart tot de zetel van Zijn Troon maakt. Nu ziet de gelovige niet langer meer via zijn eigen licht, maar via de geest van Allah. En door deze zelfde geest hoort, spreekt, en loopt hij, en bestrijdt hij zijn vijand, want dit is de staat van complete zelfverlies en zelfvernietiging. Hier verlicht Allah's geest hem met Zijn luister en schenkt hem een tweede leven, en op geestelijke wijze vervult hij nu het vers, *Daarna doen Wij het groeien tot een andere schepping. Gezegend dus zij Allah, de Beste der Scheppers* (23:14).

Zowel de hierboven beschreven zesde geestelijke fase als zijn tegenhanger, de geboorte van de zesde lichamelijke fase, worden uitgedrukt in het bovenaangehaalde vers (23:14) wat betekent: 'En wanneer Wij de ene schepping van de mens hebben voltooid, doen wij een andere ontstaan.'

Het woord 'en' is gebruikt om het feit te benadrukken, dat die schepping zo wonderbaar is, dat het in hoge mate de intelligentie en bevattingsvermogen van de mens te boven gaat. Met andere woorden, de *roeh* (geest) die na de noodzakelijke voorbereiding in de mens wordt geplaatst, is iets wat Allah zowel in fysieke als in geestelijke mate heeft toebedeeld. Het is een mysterieuze substantie die ontsteltenis en verwarring heeft opgewekt in de geesten van alle filosofen en alle volgelingen van materialisme, wanneer zij het raadsel van deze geheime essentie trachten op te lossen. En aangezien zij het pad van waarheid en zekerheid niet hebben bereikt, hebben zij allen de kwestie in het licht van hun eigen gissingen beoordeeld: sommigen ontkennen zonder meer het bestaan van de *roeh* (ziel), terwijl anderen het als iets eeuwigs en ongeschapen beschouwen. Allah heeft dus duidelijk vastgesteld dat de *roeh* (ziel) door Hem is geschapen, maar dit geheim gaat het zwakke menselijke begripsvermogen te boven (17:85). En net zoals de filosofen op de wereld onwetend zijn omtrent de *roeh* (ziel) die Allah uit weldadigheid in het stoffelijke lichaam van de mens plaatst bij het zesde ontwikkelingsstadium, zo zijn zij zich ook niet bewust van de *roeh* (ziel) die Allah in de ware gelovige blaast bij het zesde stadium van geestelijke ontwikkeling. Zij bewandelen dus uiteenlopende paden in hun begrip en uitleg van de aard van de ziel.

Een intelligent persoon kan het punt echter snel begrijpen, aangezien de mens de prachtigste van de gehele schepping is. Allah heeft hem boven alle beesten en vogels op aarde verheven, heeft alles dienstbaar aan hem gemaakt, heeft hem gezegend met intellectuele vermogens, heeft hem dorstig gemaakt voor de liefde voor het Goddelijke, en heeft hem alle aanwijzingen gegeven dat de mens is geschapen met als doel het aanbidden en dienen van zijn Schepper. Kan iemand dan ontkennen dat, wanneer de mens dat hoge en verheven punt van persoonlijke en natuurlijke liefde voor zijn Schepper bereikt, de liefde van zijn Schepper neerdaalt op zijn liefde als een geest die alle menselijke zwakheden uitbant? En verder, aangezien Allah de zesde fase van geestelijke ontwikkeling heeft aangeduid in het vers *En degenen die waken over hun gebeden*, hoe kan iemand er dan aan twijfelen dat de mens eeuwig in de tegenwoordigheid van Allah kan leven en Hem met deemoedig hart kan dienen, en aldus het ultieme doel van zijn schepping kan vervullen Allah heeft dit immers Zelf vastgelegd in het vers van de Heilige Koran, *En ik heb de djinn en de mensen niet geschapen, dan dat zij Mij moeten aanbidden* (51:56)?

Wij dienen echter altijd in gedachten te houden, dat deze aanbidding en het constant in opperste nederigheid staan in de tegenwoordigheid van Allah, de Heer van Glorie en Eer, niet bereikt kunnen worden zonder een intense persoonlijke liefde. Benadrukt moet worden dat deze liefde geen vergankelijke is. In plaats daarvan wijst zij op beide aspecten van liefde – de liefde van de Schepper voor Zijn schepping en vice versa. Net zoals een bliksemflits op een persoon valt en hem doodt, zo slaat ook de liefde van de Schepper toe op het moment dat de liefde van de mens zich van binnen in hem uitstrekt, en worden alle onzuiverheden weggebrand. De twee liefdes

smelten samen en oefenen zo een totale controle uit over het geestelijk wezen van de mens.

Men moet hierbij een ander belangrijk onderscheid maken tussen de vijfde en zesde stadia van geestelijke ontwikkeling. In beide stadia vervult de mens alle aan hem gegeven verantwoordelijkheden en verplichtingen tegenover Allah en tegenover zijn medemensen. Echter, in het vijfde stadium werd dit slechts gedaan overeenkomstig de eisen van *taqwa* (rechtschapenheid), maar in het zesde stadium worden deze plichten nu op een natuurlijke, spontane en moeiteloze wijze uitgevoerd. De lichamelijke schoonheid van de zesde fase wordt nu dus in overeenstemming gebracht met geestelijke schoonheid, en zoals iedereen weet, stelt de doffe schoonheid van de dode niets voor vergeleken met de schitterende pracht van de levende.”

Slot

Verderop in het boek vat hazrat Mirza de zes geestelijke stadia kort samen, en hij legt uit hoe een gelovige door Allah van het ene stadium naar het andere wordt geleid. Dat wil zeggen, wanneer Hij een persoon van ondergang wenst te redden, dan brengt Hij een verandering van omstandigheden teweeg in zijn leven, of Hij bezoekt hem met een vreselijke ramp, die hem uit zijn onverschilligheid losschudt en hem bewust maakt van Allah's macht, glorie en grootsheid. Dit helpt hem om zijn lagere gehechtheden op te geven, omdat er in ieder stadium een nieuwe liefde wordt gegeven teneinde hem in staat te stellen zijn verkeerd gerichte lagere liefde te overmeesteren en zich ervan te ontdoen. Zijn geloof wordt daardoor versterkt, en hij raakt vervreemd van afhankelijkheid van wereldse geneugten en steun, omdat zijn vizier nu gericht is op een hoger geestelijk genot.

Bijvoorbeeld, in de eerste fase houdt de mens ervan om in een toestand van achteloosheid te leven. Hij is ver verwijderd van Allah, en heeft zichzelf gekleurd met een soort van *koefr* (ongeloof), die hem naar hardvochtigheid en hoogmoedigheid sleurt zonder een schijn van nederigheid, deemoed of bescheidenheid. Maar wanneer Allah hem een teken geeft van Zijn macht en majesteit, ontwikkelt hij snel een liefde voor nederigheid en zachtheid van het hart, en ervaart hij zeer weinig ongemak in het opgeven van zijn vroegere liefde voor een zorgeloos bestaan. Net zoals een zuigeling zijn moeders borst opgeeft zodra hij liefde ontwikkelt voor een ander soort voeding (hoewel het daarvoor moeilijk voor hem was om daarvan af te blijven). En wanneer hem naderhand toch de borst wordt aangeboden, wijst hij het met minachting af.

Deze progressie duurt voort tot het vijfde stadium, waarin de menselijke inspanning zijn hoogtepunt bereikt, waar de gelovige de aan hem toevertrouwde zaken in elk detail teruggeeft aan Allah, en zelfs zijn meest onbetekenende verplichtingen tegenover zijn medemensen vervult.

Bij het zesde niveau neemt Allah's gratie het heft in handen: het vuur van de persoonlijke liefde van de gelovige ontmoet het vuur van de persoonlijke liefde van zijn Schepper, en elk atoom van zijn wezen wordt aangestoken met het vuur van de liefde voor Allah, en hij doet het goede op natuurlijke wijze, zoals de Heilige Koran zegt, ... *Derhalve, wie op spontane wijze goeddoet, het is beter voor hem ...* (2:184).

Dit is ook de vervulling van het vers, *Zeg: Mijn gebed en mijn opofferingen, mijn leven en mijn dood zijn waarlijk voor Allah, de Heer der werelden* (6:162).

In dit stadium overkomt de gelovige geen vrees, noch heeft hij verdriet, en wordt hij een *chalifah* (vertegenwoordiger) van Allah.

Wij hopen en bidden dat jonge mensen in het bijzonder warm gemaakt zullen worden voor de stadia die zij moeten doorlopen, en de uitdagingen die zij moeten overwinnen in hun streven naar een complete volmaaktheid. De jongeren worden hier eruit gelicht, omdat zij hun hele leven nog voor zich hebben liggen, en staat de tijd dus aan hun zijde. Wij bidden ook dat dit boekje hen moge bijstaan in het bereiken van succes op de islamitische wijze. Moge Allah hen zegenen op iedere moeizame stap van de weg, en moge Hij hen beschermen met Zijn liefhebbende kracht. Moge Hij ook Zijn meest uitgelezen zegeningen over ons allen uitstorten, ongeacht onze leeftijden!

NUR 717

ISBN 90-5268-012-4

